Registratienummer: **86359** / 96630

Raadsvoorstel

Datum vergadering:	18 september 2025
Agendapunt:	13
Onderwerp:	Grondstoffenplan 2025-2030
Portefeuillehouder:	wethouder Rien Wijdeven

Heesch, 12 augustus 2025

Inleiding
Het Grondstoffenplan 2025-2030 is de actualisatie van het Afval- en Grondstoffenbeleidsplan 2017-2022 waarmee Bernheze stappen zet naar een circulair grondstoffengebruik in 2050 en de afvalinfrastructuur verbetert. Het Grondstoffenplan 2025-2030 beschrijft de doelen van het afvalbeleid en geeft richting aan hoe die doelen gerealiseerd worden. Het beleid zet in op afvalpreventie, hoogwaardige afvalscheiding en recycling. De doelstellingen zijn gebaseerd op de Omgevingsvisie Bernheze 2040 en op landelijke regels op het gebied van afval en grondstoffen.

De inwoners van de gemeente Bernheze scoren op het gebied van afvalscheiding op veel punten beter dan landelijk gemiddeld. De kwaliteit van de gescheiden ingezamelde reststromen is goed. Analyse van de inhoud van de restafvalcontainers wijst uit dat daarin nog wel veel grondstoffen voorkomen, met name etensresten. Het nieuwe grondstoffenbeleid richt zich op verdere verbetering van afvalscheiding en vermindering van afval. Dat is goed voor het milieu en de portemonnee van onze inwoners!

Onder de Omgevingswet is het vaststellen van beleidsuitwerkingen een bevoegdheid van het college. Vanwege de maatschappelijke impact van het Grondstoffenplan (alle inwoners krijgen er immers mee te maken) is het college is van mening dat de rol van de Gemeenteraad bij de totstandkoming van het afval- en grondstoffenbeleid groter moet zijn dan hun inbreng tijdens de themabijeenkomst. Om die reden heeft het college besloten het Grondstoffenplan te laten vaststellen door de Gemeenteraad. Hiermee maakt het college bewust een uitzondering op de manier van werken onder de Omgevingswet.

Voorstel
1. Het Grondstoffenplan Bernheze 2025-2030 vast te stellen met als doelstellingen
   - Afvalreductie: maximaal 450 kg per inwoner per jaar waarvan 50 kg restafval
   - Het scheidingspercentage verhogen van 81% naar 89%
   - Het recyclingspercentage verhogen van 63% naar 65%

Argumenten
1.1 De doelstellingen van het Grondstoffenplan 2025-2030 zijn gebaseerd op landelijke en Europese plannen, richtlijnen en regelgeving.
Bij de formulering van de doelstellingen vormden de doelstellingen van VANG-HHA (Van Afval naar Grondstof Huishoudelijk Afval) LAP3 (Landelijk Afvalbeheerplan), het NPCE (Nationaal Programma Circulaire Economie) en de Europese Kaderrichtlijn Afvalstoffen (WFD Waste Framework Directive) de basis.

Voor het Grondstoffenplan belangrijke doelstellingen:

VANG-HHA	Verbeteren recycling (60% recycling in 2030 65% in 2035)
	Verbeteren kwaliteit deelstromen
LAP3	Beperken van het ontstaan van afvalstoffen
	Bevorderen toepassing uit recycling herwonnen grondstoffen
NPCE	Bevorderen van duurzame productie- en consumptiepatronen
	Verminderen primair grondstoffengebruik
WDF	Afvalhiërarchie: preventie, hergebruik, recycling, energieopwekking

1.2 De doelstellingen van het Grondstoffenplan zijn ambitieus en realistisch.
De doelstellingen in het Grondstoffenplan 2025-2030 zijn ambitieuzer dan de landelijke doelstellingen. De landelijke doelstelling voor het afvalscheidingspercentage in 2030 is 75%. Net als veel andere gemeenten met dezelfde stedelijkheidsklasse scoort Bernheze op het gebied van afvalscheiding (81% in 2023) beter dan het landelijk gemiddelde (60% in 2023). De sorteeranalyse van het ingezamelde restafval wijst uit dat ruim 70% van de inhoud afgevoerd kan worden in een gescheiden ingezamelde reststroom. Dat maakt de ambitieuze doelstellingen (zoals 89% afvalscheiding in 2030) realistisch.

1.3 Deelnemers aan de themabijenkomst zijn geïnformeerd over de doelstellingen.
Tijdens de themabijeenkomst over het Grondstoffenplan met leden van de raadscommissie Ruimtelijke Zaken op 8 april 2024 zijn de doelstellingen van het beleid toegelicht. Zie verslag Themabijeenkomst raadscommissie.

1.4 Voor onderwerpen waarvoor binnen twee jaar richtinggevende ontwikkelingen worden verwacht, werken we scenario's uit die ter besluitvorming aan het college worden voorgelegd.

Deze vier thema's vergen nader onderzoek en uitwerking
* De vormgeving van de milieustraatfunctie;
* Toekomstbestendige vormgeving van de papierinzameling
* Inzameling/verwerking luiers en incontinentiematerialen afstemmen op de UPV Luiers.
* De consequenties van de voorgenomen verzelfstandiging van de Afvalstoffendienst

Voor deze thema's werken we scenario's uit die ter besluitvorming aan het college worden voorgelegd en ter informatie aan de gemeenteraad worden aangeboden.

1.5 Het Grondstoffenplan 2025-2030 bevat concrete maatregelen om de doelstellingen te bereiken.
* Introductie 140-liter restafvalcontainers voor huishoudens bestaande uit minder dan 5 personen (uitgezonderd huishoudens met medische indicatie).
* Plaatsing GFE-cocons (voor groente-, fruit- en etensresten) bij hoogbouw
* Plaatsing ondergrondse restafvalcontainers; maakt diftar bij hoogbouw mogelijk.
* Introductie van Ja-Ja sticker om de hoeveelheid reclamedrukwerk te verminderen.

1.6 Fasering van investeringen maakt geleidelijke verhoging van de afvalstoffenheffing mogelijk.
Met de opbrengt van de afvalstoffenheffing wordt de inzameling- en verwerking van huishoudelijk afval bekostigd. Om tegemoet te komen aan het uitgangspunt dat de afvalstoffenheffing betaalbaar moet blijven, zijn de investeringen in de afvalinfrastructuur gefaseerd.

1.7 In een online enquête en een tijdens sessie van Bernheze Bespreekt leverden inwoners input voor het Grondstoffenplan.
De inwoners van Bernheze hebben aandachtspunten en voorkeuren voor de afvalinfrastructuur gedeeld in een online enquête gehouden in maart 2025. De resultaten van de enquête zijn besproken tijdens de jaarlijkse participatiebijeenkomst Bernheze Bespreekt op 3 april 2025 en als bijlage toegevoegd aan dit raadsvoorstel. Zie: Vragenlijst enquête participatie Grondstoffen-plan en Verslag uitkomsten enquête participatie Grondstoffenplan. Het ontbreken van voldoende draagvlak voor omgekeerd inzamelen in de kernen, waarbij inwoners van laagbouw en hoogbouw hun restafval wegbrengen naar een ondergrondse buurtcontainer, vormde aanleiding deze aanpak niet verder uit te werken.

1.8 Een 140 liter restafvalminicontainer stimuleert afvalscheiding.
Een restafvalcontainer van 140 liter stimuleert inwoners om hun afval (beter) te scheiden. Met een betere afscheiding dragen inwoners bij aan de circulaire economie, leveren zij een positieve bijdrage aan het milieu en hun leefomgeving.

Risico's
De wereld van afval en grondstoffen is volop in beweging. Landelijke en Europese regelgeving en ook ontwikkelingen bij onze ketenpartners kunnen bijstelling van de fasering van investeringen noodzakelijk maken. In de geglobaliseerde economie gebruiken leveranciers grondstoffen afkomstig uit andere werelddelen. De globale politieke instabiliteit maakt grondstofprijzen en daardoor de investeringen op de middenlangetermijn minder voorspelbaar. De richtprijzen waarmee in het Grondstoffenplan gerekend is, zijn actuele prijzen.

Kosten en dekking
De kosten verbonden aan de uitvoering van het Grondstoffenplan 2025-2030 zijn opgenomen in de Meerjarenbegroting 2025-2028 en worden gedekt met de opbrengsten van de afvalstoffenheffing.

Invoering 140L restafvalminicontainer	€ 423.000,-
Verbetering inzameling hoogbouw	€ 270.000,-
Vervangen versleten glascontainers	€ 103.500,-
Vervangen versleten inco-containers*	€ 31.500,-
Onderzoek toekomstige milieustraatfunctie	€ 25.000,-
Projecten gericht op gedragsverandering inwoners	€ 90.000,-

*) bij continuering huidige inzamelmethode. In de uitwerking van scenario's voor inzameling en verwerking van luiers en inco-materialen worden de kosten van andere inzamelmethoden in beeld gebracht.

Vervolg
Na de vaststelling van het Grondstoffenplan 2025-2030 worden vier thema's verder onderzocht en uitgewerkt in collegevoorstellen. Het betreft scenario's voor de toekomst van de milieustraatfunctie; een toekomstbestendige papierinzameling; en een op de UPV afgestemde inzameling en de consequenties van de voorgenomen verzelfstandiging van de Afvalstoffendienst

Afval gaat al onze inwoners aan. Om onze inwoners te informeren over de doelstellingen en maatregelen stellen we een communicatieplan op.

Evaluatie
De gemeenteraad wordt jaarlijks geïnformeerd over de voortgang van de realisatie van het beleid van het Grondstoffenplan aan de hand van 10 indicatoren zoals beschreven in paragraaf 5.3..

Bijlage(n)

- Grondstoffenplan 2025-2030
- Raadsbesluit Vaststellen Grondstoffenplan 2025-2030
- Vragenlijst enquête participatie Grondstoffenplan
- Verslag uitkomsten enquête participatie Grondstoffenplan
- Verslag Themabijeenkomst raadscommissie

Burgemeester en wethouders,

Peggy Hurkmans
secretaris

Mark de Man
burgemeester